

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014) Tekst: Zondag 43 Ochtenddienst
--

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Gezang 148 : 1, 3, 4 (inclusief coda)**
4. **Lezing van de wet**
5. **Schuldbelijdenis door het zingen van Gezang 157 : 1 - 4**
6. **Genadeverkondiging**
7. **Zingen : Psalm 103 : 1 en 2**
8. **Gebed om zegen over de opening van Gods Woord**
9. **Schriftlezing : Jacobus 3 : 1 - 18**
10. **Zingen : Gezang 58 : 1 – 3**
11. **Tekst : Zondag 43**
12. **Prediking**
13. **Zingen : Psalm 141 : 2 en 3**
14. **Dankzegging en voorbede**
15. **Dienst van de offergaven**
16. **Slotzang : Psalm 12 : 2 en 4**
17. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

In november van vorig jaar heb ik tijdens de gemeentevergadering mijn visie gepresenteerd op de gemeente. Wat zijn we? Wat zouden we willen zijn? Waar zouden we vooral in moeten investeren? Naar mijn overtuiging moeten we vooral investeren in veiligheid of geborgenheid. Dit is ingegeven door mijn ervaring dat er nogal wat broeders en zusters zijn die moeite hebben om hun plek in te nemen in de gemeente. **[Geborgenheid**

gemeente] Ze hebben meer het gevoel geduld te worden, dan gewaardeerd te zijn. Er zijn ook broeders en zusters die dat gevoel helemaal niet hebben. Die zich hier helemaal thuis voelen en die met veel dankbaarheid hun plek in de gemeente innemen.

Overigens is het te simpel om de oorzaak van het gevoel van onveiligheid puur bij de gemeente te leggen. Er zijn de nodige broeders en zusters aan wie aandacht wordt geschonken en die toch niet het gevoel hebben dat ze hier hun plek mogen innemen. Ze verwachten veel bemoediging en bevestiging van de gemeente. Meer dan de gemeente kan bieden. Ze doen alsof de broeders en zusters uitmaken of ze in ons midden mogen zijn. Dat is niet goed. Niet de gemeente bepaalt wie er wel en niet welkom is, dat bepaalt de HERE. Hij geeft ons hier onze plek en het is onze roeping om die plek dan ook in te nemen. En als Hij ons roept dan wil Hij ons ook helpen om die plek in te nemen. Het kan zijn dat we weinig gevoel van eigenwaarde hebben. Bijvoorbeeld door een moeilijke jeugd. Maar het is niet eerlijk om van de gemeente te verwachten dat die dat kan opvangen. Ons gevoel van er mogen zijn. **[Geborgenheid bij God]** Ons gevoel van

de moeite waard zijn, kunnen we alleen maar vinden in de liefde van God. Gods liefde staat als een huis. Daar kun je met een gerust hart op bouwen. En dat die liefde van er voor ons is, blijkt uit onze doop. God heeft het ons laten horen en voelen dat Hij voor ons een Vader wil zijn. Hij zal voor altijd voor ons zorgen. Jezus Christus heeft beloofd dat wij altijd zullen mogen delen in wat Hij voor ons verdiend heeft. De vergeving van onze zonden en het eeuwig leven. De Heilige Geest heeft beloofd dat Hij voor altijd bij ons wil zijn om in ons te wonen en te werken. Op deze beloften van God moeten wij ons leven bouwen. Als u hier uw rust en geborgenheid niet in vindt, dan gaat u het nergens in vinden. Want geen mens of gemeenschap is zo liefdevol en trouw als de HERE. Maar daarmee is niet alles gezegd. Als gemeente kunnen wij wel bijdragen aan het gevoel van veiligheid en we kunnen dat gevoel ook beschadigen. En het negende gebod is

daarbij van groot belang. Want als het gaat om veiligheid in de gemeente, dan gaat het er niet om dat iemand van ons bang is in elkaar geslagen te worden. Of dat iemand bang is dat hij bestolen wordt. **[Veiligheid gemeente]** Dan gaat het vooral over hoe er naar ons gekeken wordt. En het gaat over hoe er over ons gesproken wordt. En dat is precies waar het over gaat in het negende gebod. Hoe praten we over elkaar? Hoe denken we over elkaar? En als je dat wil vertalen naar een meer persoonlijke vraag. Is mijn naaste veilig bij mij? Ben ik een betrouwbare broeder of zuster? Of ben ik diep van binnen een valse broeder of zuster? Ik bedien u vanmorgen Gods Woord over het negende gebod onder het volgende thema:

[Thema] Wees een betrouwbare broeder voor uw naaste.

Daarbij wil ik eerst wat Bijbelse lijnen trekken rond dit gebod. Vervolgens zal ik met u kijken hoe je dit in praktijk kunt brengen. We beginnen dus met wat Bijbelse lijnen.

Ik kan me voorstellen dat mijn thema wat vragen oproept. Zo heb ik dit gebod persoonlijker gemaakt, dan u het gebod kent. Want de tekst daarvan luidt: 'Leg over een ander geen vals getuigenis af.' Daar ligt de nadruk op wat je zegt en niet op hoe je bent. Toch is het thema goed te verdedigen vanuit de Tien Geboden. Want in de weergave van deze geboden in Deuteronomium staat letterlijk: **[Deutero 5]** 'U zult tegen uw naaste niet als vals getuige optreden'. Daar ligt de nadruk op de persoon. Op de mens die getuigt.

Verder zult u zich misschien afvragen waarom ik het woord 'broeder' gebruik in het thema. U mag hier natuurlijk ook 'zuster' lezen. Maar zo vreemd is dat niet als we bedenken aan wie God deze Tien Woorden heeft gegeven. Namelijk aan zijn volk. Het volk Israël. De kerk van het Oude Testament. Het is goed om dat telkens te bedenken als we aan de Tien Geboden denken. Deze hebben allereerst in de kerk hun plaats gehad. **[Broeders & zusters]** De valse getuigen die tegen Jezus zijn opgetreden om Hem veroordeeld te krijgen, waren broeders. De oudsten en hogepriesters die Hem hebben veroordeeld, waren zijn broeders. Dat maakt het allemaal extra pijnlijk. Dus dit gebod heeft in de eerste plaats zijn plek in de kerk. Maar het geldt natuurlijk ook buiten de kerk.

Verder heb ik het over 'een *betrouwbare* broeder' zijn. Waarom 'betrouwbaar'? Omdat we bij dit gebod goed moeten bedenken dat niet de waarheid het allerbelangrijkst is. Het is natuurlijk wel belangrijk. Je mag van mij ook rustig zeggen dat je als christen de waarheid moet spreken. Maar dat spreken van die waarheid is altijd ingebed in de liefde.

[Ingebed in liefde] De waarheid spreken kan soms getuigen van gebrek aan liefde. Soms wijst de liefde de leugen aan als de beste weg. Ik heb daar eerder ruim aandacht aan besteed bij preken over dit gebod. Denkt u maar aan de hoer Rachab uit Jericho. Met leugens misleidde ze de soldaten van de stad die de Joodse spionnen wilden oppakken. Ze heeft ze gered door leugens te vertellen en wordt daarom door God geëerd. En zo zijn er allerlei voorbeelden in de Bijbel aan te wijzen waarin het naar de wil van God was om niet de waarheid te spreken. Het gaat er dus vooral op dat onze naaste op ons aan kan als hij of zij over ons spreekt. Dat we altijd het goede met hem of haar voor hebben. Wat trouwens niet betekent dat we zomaar leugens gaan vertellen om hem of haar uit de brand te helpen. Soms is het juist goed voor onze naaste als we iets vertellen wat hij niet leuk vindt, maar ten diepste wel nodig heeft. Als een vriend van je zichzelf in de vernieling aan het helpen is door drugsgebruik of overmatig gebruik van alcohol dan is het liefde als je dat aankaart. Ook al zal die vriend dat niet leuk vinden. Toch is het voor zijn bestwil.

Dan nog een laatste Bijbelse lijn over het negende gebod. We hebben Jacobus 3 gelezen. Daar gaat het over onze tong. Over de dingen die we zeggen. In vers 9 wordt prachtig neergezet hoe gespleten onze tong kan zijn. ‘Met onze tong zegenen we onze Heer en Vader, en we vervloeken er de mensen mee die God heeft geschapen als zijn evenbeeld.’ Uit dezelfde mond klinkt zegen en vervloeking. God vindt het fijn als we Hem eren en goede dingen over Hem zeggen. Maar die goede woorden maken we ongedaan als we vervolgens het werk van God vervloeken. **[God eren/naaste vervloeken]** Als we onszelf mogen zien als kostbare schepselen van God. Als we onszelf mogen zien als mensen die God zo lief heeft dat Hij zijn eigen Zoon voor ons heeft opgeofferd. Als we onszelf mogen zien als tempel van de Heilige Geest, dan moeten we onze broeder en zuster ook zo zien. Ook die is door God met liefde geschapen. Ook voor zijn of haar zonden is Jezus Christus gestorven. Ook in hem of haar woont de Heilige Geest. Dus pas goed op wat je onze die naaste zegt, want God luistert mee. Want het gaat om zijn kind. Een kind dat Hij lief heeft. Probeer uw broeder, zuster en de naaste die God u geeft altijd door de ogen van God te zien. Zie ik hem of haar het werk van uw God. Dat zijn zo zijn wat principiële lijnen die ik met u wilde verkennen.

In de tweede plaats wil ik vooral naar de praktijk kijken. En dan vooral met het oog op de veiligheid in de gemeente. Maar veel van wat ik zal zeggen kunt u toepassen op an-

dere gemeenschappen. Ik denk aan de familie. Daar gaat ook heel wat mis, omdat familieleden op een verkeerde manier over elkaar spreken. Of denk aan uw werk. Of voor de jongens en meisjes en jongeren in ons midden: denk maar aan school. Overigens kunt u veel van deze dingen uit de praktijk ook weer eenvoudig terugbrengen naar de Bijbel.

De eerste richtlijn is: oordeel niet als God u niet geroepen heeft om te oordelen. **[Oordeel niet]** De Heer Jezus heeft in de Bergrede gezegd: 'Oordeel niet, opdat er niet over jullie geoordeeld wordt.' Hoe belangrijk zijn deze woorden voor de veiligheid in een gemeenschap. We hebben als mensen de onuitstaanbare eigenschap dat we graag ons oordeel willen vormen over van alles en nog wat. En vaak vinden we het ook fijn om ons oordeel met een ander te delen. In de hoop bevestigd te worden in ons oordeel. Wie binnen komt in een gemeenschap waar dit veel gebeurt, zal een onbehagelijk gevoel krijgen. Want nu jij erbij bent gaat het over een ander, maar als jij weg bent, gaat het mogelijk over jou. Dat voelt heel onplezierig. De grote vraag is waarom wij zo graag oordelen? Waarom moet u iets van uw broeder of zuster vinden? De enige die in de kerk geroepen is om op bepaalde momenten iets van een broeder of zuster te vinden is de kerkenraad. En ik kan u zeggen dat dat geen eenvoudige opgave is. Want geen ambtsdrager kan in het hart van zijn broeder of zuster kijken. Oordelen over onze broeders en zusters dient vaak alleen maar om onszelf beter te voelen en onze naaste omlaag te halen.

Een extra reden om te stoppen met oordelen is dat onze oordelen vaak niet deugen. **[Foute oordelen]** Het kan zomaar gebeuren dat wij iemand waarschuwen voor een ander. Bijvoorbeeld omdat die persoon een keer tegen ons gelogen heeft. Dan zeggen we: 'Je moet oppassen voor hem want dat is een leugenaar.' Hoe rechtvaardig is dat? We weten niet meer dan dat hij tegen ons een keer gelogen heeft. Maar hoe hij verder is weten we niet. Hoe zou u het vinden als ik tegen u allemaal zou zeggen dat u een stel leugenaars bent? Waarschijnlijk zult u verontwaardigd zijn. Begrijpelijk. Maar als ik dan zou vragen om u vinger op te steken als u nog nooit gelogen hebt. Hoeveel vingers krijg ik dan te zien? Ik denk maar heel weinig. Dus laten we niet op basis van een enkele ervaring die wij met iemand hebben gehad, menen te kunnen zeggen hoe iemand is. De ervaringen die mensen met een bepaald persoon hebben kunnen erg variëren. Dus laten we niet doen alsof wij weten hoe iemand is. Laten we dat maar overlaten aan de

mensen die God daartoe geroepen heeft als het nodig is. We kunnen die energie maar beter in onszelf steken.

En nu positief. Zou het niet opvallen als wij hier in de gemeente niet over elkaar oordelen, maar juist elkaars eer verdedigen? Zou dan niet het omgekeerde gebeuren als wat ik daarnet geschetst heb? Toen had ik het over een gemeenschap waar Jan en alleman op een negatieve manier over de tongriem gaat. Dat voelt niet fijn, want zo praten ze ook over jou als jij er niet bij bent. Maar wat zou er gebeuren als u merkt dat iedereen steeds het goede van elkaar zoekt en dat met elkaar deelt. **[Elkaar verdedigen]** Zou dat niet enorm bijdragen aan je gevoel van veiligheid? Als je weet dat anderen voor je opkomen. Ook als jij er niet bij bent. Dat geldt voor de kerk. Dat geldt in de familie. Dat geldt op school.

Tegelijkertijd houdt de Prediker ons voor wel nuchter te blijven op dit punt. In prediker 7 : 20 – 22 lezen we de volgende ware woorden **[Prediker 7]** : *Er is geen mens op aarde die nooit zondigt, die alleen maar goed is en altijd rechtvaardig. Spits daarom je oren niet bij alles wat er om je heen gezegd wordt. Dan hoef je niet te horen hoe je dienaar je vervloekt. Je weet maar al te goed hoe vaak je ook een ander hebt vervloekt.* Nu is dat woord ‘vervloeken’ een zwaar woord. Wat we misschien niet zo snel op onszelf betrekken. Maar als je het vervangt door ‘veroordeeld’ dan wordt het voor ons allemaal wel herkenbaar. Wat de Prediker hier zegt lijkt me heel wijs. Je moet niet altijd willen weten wat de mensen over je zeggen. Wat heb je daar aan? Ga je je lekker zitten opwinden. Wie dien je daarmee. Het zal in de gemeente weleens over mij gaan. Wil ik dat allemaal weten? Word ik daar gelukkig van. Soms wel en soms ook niet, denk ik. Maar als broeders en zusters moeite met me hebben, maar niet de telefoon pakken om dat met me te delen, dan hoef ik er ook niets mee. **[Geen energieverpilling]** Dat geldt voor mij. En dat geldt voor ons allemaal. Het is verspilling van goede energie om je maar af te vragen wat de mensen van je denken. Het is veel belangrijker wat de HERE van ons denkt. De laatste praktische aanwijzing die ik u wil geven is: probeer uw eerste indruk het zwijgen op te leggen. Nog niet zo lang geleden had ik het hier met catechisanten over. Dat riep veel weerstand en onbegrip op. Want ja daar kun je toch niets aan doen, dat je een eerste indruk hebt en je dan gelijk iets van iemand vindt. Toch deel ik deze mening niet. Want wat wij zien heeft niet alleen te maken met wat er van buitenaf voor beeld bij ons binnen komt. Het heeft minstens zoveel te maken met wat er van binnen bij ons

leeft. Hoe wij naar mensen kijken heeft te maken met ons hart. Mensen die veel met mode bezig zijn, kijken naar de manier waarop anderen zich kleden. Mensen die het leuk vinden om met mensen uit andere culturen in aanraking te komen, kijken enthousiast als er een Marokkaan tegenover ze in de metro komt zitten. Iemand die van mening is dat alle Marokkanen slecht zijn, zal afwijzend kijken. En zo zou ik nog wel even door kunnen gaan. **[Eerste indruk]** Welke eerste indruk wij van een ander hebben, wordt bepaald door wat er in ons hart leeft. Dat zegt dus vooral veel over mij. We zouden ons moeten afvragen wat de Heer Jezus zou zien. En we zouden moeten bidden of we het hart en de ogen van Hem mogen krijgen. Zodat we mensen met liefde mogen bekijken en ook daarin zichtbaar mag worden dat wij nieuwe mensen zijn door de kracht van de Heilige Geest.

Misschien bent u zich tijdens deze preek bewust geworden van bepaalde zonden tegen het negende gebod. Zonden waar u misschien zelfs wel aan gewend was. Mocht dat zo zijn, dan hoop ik niet dat u straks aangeslagen naar huis gaat. Al is het natuurlijk wel goed dat we verdriet hebben over onze zonden en deze eerlijk voor God belijden. Laat daar geen misverstand over bestaan. Maar ik hoop toch ook dat u ziet dat er voor mogelijkheden liggen om gemeenschappen op te bouwen. **[Opbouwen]** Want dat is Gods doel met zijn geboden. Dat het leven met God en het leven met elkaar bloeit. Daar kunnen we dus aan bijdragen. Hier in de gemeente. In de familie. Op school en op het werk. Laten we dus de weg gaan die God ons wijst. De weg van het leven. De weg van de gemeenschap.

Amen